

Tartu Veeriku Kooli õppekava Lisa 15

Tartu Veeriku Kooli ajaloo ainekava

Õppeaine kirjeldus

Ajaloo õppimise käigus omandatakse pädevused, mis on vajalikud oma elu korraldamiseks ajalooteadvuse toel ühiskonnale omases ajaloolises kultuuris. Ajalooõpetus toetab ajaloolise mõtlemise kujunemist. Ajalooline mõtlemine tähendab suutlikkust märgata tähenduslikkust ajaloos, oskust kasutada esmaallikaid tõendusmaterjalina, tunda ära muutusi ja ajaloosündmuste järjepidevust, analüüsida põhjusi ja tagajärgi, tajuda ajaloolist konteksti ja mõista ajalooliste tõlgenduste eetilist mõõdet.

Ajaloo õppimist alustatakse sissejuhatusest ainesse. Ajalooõpetuses omandavad õpilased kultuuriruumis ning ajaloolises keskkonnas orienteerumiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Õpilasi suunatakse uurima, teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende seoseid omavahel ja tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi. Ajalooõpetusega alustades lähtutakse huvi äratamisest, õpitava õpilasele tähenduslikuks tegemisest.

Põhikooli ajalooõpetus on kronoloogilis-temaatiline. Õppeaine algab sissejuhatava algõpetusega ning jätkub muinas- ja vanaaja, keskaja, uusaja ning lähiajaloo õppimisega. Eesti ajalugu õpitakse lõimituna maailma ajaloo kursusesse. Ainekavas eraldi esitatud Eesti ajaloo teemasid käsitletakse põhjalikult ja süsteemselt ning tõmmatakse paralleele maailma ajalooga. Käsitluse põhimõte on liikumine lähemalt kaugemale, alustades kodukoha ajaloost, kus on oluline luua käsitletava teema ja paikadega isiklik seos.

Ajalooõpetusel on kronoloogiline, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne, kultuuriline ja ideede dimensioon. Põhikoolis tähtsustatakse õpilasele jõukohast, inimesekeskset ajalookäsitlust, eluolu ja kultuuri teiste ajalooõpetuse dimensioonide ees. Maailma ajalugu käsitletakse valitud teemade kaudu, millega ei taotleta ajalooperioodidest tervikpildi kujunemist. Tähtis on luua seosed mineviku ning nüüdisaja ajaloosündmuste ja -nähtuste vahel ning kujundada arusaam, et minevikku pöördumata on raske mõista tänapäeva, nt kriisikollete olemust, Eesti ajaloo sõlmküsimumi, Eesti iseseisvuse ning selle kaitsmise ning teisalt võõrvallutuste mõju erinevatel perioodidel. Õpitakse väärtustama kohalikku kultuuripärandit, inimeste iseotsustamise õigust ja vabadust, analüüsima eetilisi valikuid ja mõistma hukka agressiooni ja okupatsiooni ning kõiki inimsusevastaseid kuritegusid.

Õpilaste maailmapilti rikastab ainetevaheline lõiming ning lähedaste teemade lõimitud käsitlemine, lähtudes erinevatest aspektidest. Ajalooõpetuse kaudu laiendatakse teadmisi, omandatakse ajaloolist sõnavara ja kujundatakse erinevaid oskusi:

- 1) oskus orienteeruda ajas ning analüüsida ajaloolise keskkonna kujunemist;
- 2) ajaloomõistete tundmine ja kontekstis kasutamise oskus;
- 3) ajaloo kohta küsimuste esitamise ning neile vastamise oskus;

- 4) funktsionaalne kirjaoskus, kriitilise mõtlemine oskus, arutlusoskus, järelduste tegemise ja seoste loomise ning oma seisukoha kujundamise ja põhjendamise oskus;
- 5) empaatia, oskus asetada end kellegi teise olukorda ajastut arvestades; koostöö- ja konfliktilahendusoskus;
- 6) allikaanalüüs ja ajalookaardiga töötamise oskus, erinevatest teabeallikatest info leidmise, kasutamise ja hindamise oskus, suulise ja kirjaliku eneseväljenduse ning IT-vahendite kasutamise oskus.

Oskuste kujundamine ajalooõpetuses on pidev protsess ning seda tehakse erinevate õppeteemade ja õppemeetodite kaudu. Oskuste saavutatuse taset kirjeldatakse ajaloo õpetamise eesmärkidena kooliastmeti.

Ajalootundides tutvustatakse õpilastele erinevaid ajalookäsitusi ja avatakse nende kujunemise tagamaid. Mõistmaks, et ajalookirjutamine sõltub ajast ja ajalooürija seisukohast, tuleb kujundada kriitilist suhtumist erinevatesse mõtteviisidesse ning võrrelda ajaloosündmuste ja -nähtuste käsitlemist erinevates allikates.

Sissejuhatava ajalooõpetuse kaudu tehakse tutvust minevikuga õpilasele tähenduslikus ja arusaadavas vormis, äratatakse õpilaste huvi mineviku vastu, õpitakse märkama ja ära tundma minevikujälgi – ajalooallikaid – ja mõistma, et ajalugu ongi meie kõigi ühine lugu. Alustatakse ajas orienteerumise oskuse kujundamisega, nn suure pildi loomisega, mida pidevalt uute teadmistega täiendatakse. See aitab õpilastel paigutada oma ajaloo teadmised korrastatult konteksti, ajaloolisesse aega, näha oleviku seoseid mineviku ja tulevikuga, näha ja hinnata minevikku ajalooliselt oma ajastu kontekstis. Seejärel õpitakse mõistma, et jutustus minevikust on kellegi tõlgendus, mitte mineviku täpne kirjeldus. Õpitakse küsima, kas erinevad vaatenurgad ja arusaamad on olemasoleva tõendusmaterjali ja senise uurimisseisu alusel võrdselt asjakohased. Ajalooõpetus peab olema avatud muutuste raamistik, erinevaid narratiive toetav, mis vastab erinevatele küsimustele ja kohaneb uute eeldustega. Õpilased õpivad mõistma, et erinevast positsioonist vaadates võib minevikku tõlgendada erinevalt, õpivad eristama propagandistlikke tõlgendusi ja mõistavad, et kõik allikad ei ole võrdselt usaldusväärsed ning kõik tõlgendused ei ole asjakohased.

Püsivalt tuleb pöörata tähelepanu õpioskuste arendamisele. Ainekava annab õpetajale vabaduse otsustada teemade käsitlemise sügavuse üle.

Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;

- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ja üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ning rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks ning loovateks ja kriitiliselt mõtlevateks isiksusteks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: muuseum, näitus, raamatukogu, arvutiklass, ajaloolis-kultuuriline keskkond (muistised, ehitised) jne.

Hindamine

Ajaloo õpitulemusi hinnates lähtutakse õppekava üldosa ning teiste hindamist reguleerivate õigusaktide hindamiskäsitlusest. Ajaloo õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade ajalooõpetuse õpitulemuste saavutusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks. Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskust kui ka üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava taotletavate õpitulemustele. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpitulemusi kontrollides tuleb jälgida teadmiste (ajaloolise sõnavara) ja oskuste tasakaalu.

Hindamismeetodite valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi iseärasusi, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla. Õpitulemuste hindamisel kasutatakse sõnalisi hinnanguid ja numbrilisi hindeid.

Õpitulemused

II kooliastmes alustatakse ajalooõpinguid algõpetusest, mille raames õpitakse tundma ajaarvamist ja allikaid, tehakse tutvust ajalooasunduste, isikute ja eluoluga minevikus. Käsitletakse valitud näiteid muinas- ja vanaajast, vanadest idamaadest, Vana-Kreeka ja Vana-Rooma ajaloost.

5. klass	
Ajaloo algõpetus	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kasutab ajaarvamise seotud mõisteid asjakohaselt: e.Kr., p.Kr, sajand, aastatuhat jt; 2) teab, et ajalooallikad jagunevad suulisteks, esemelisteks, kirjalikeks ja audiovisuaalseteks ning toob nende kohta näiteid; 3) iseloomustab erinevate allikatüüpide eripära, hinnates nende usaldusväärsust;

	<p>4) kasutab perekonnaloo uurimisel eritüübilisi allikaid;</p> <p>5) teab, et ajaloo periodiseerimine on kokkuleppeline, nimetab ajaloo perioode ja sündmusi, mis on aluseks ajaloo periodiseerimisele, põhjendab oma valikut;</p> <p>6) paigutab ajateljele isikliku elu sündmusi, ajaloosündmusi ja -perioode, kasutades õigesti ajaühikuid; lahendab ajatelje abil ülesandeid;</p> <p>7) kasutab narratiivi loomisel ajaloomõisteid asjakohases kontekstis.</p> <p>Õppesisu eKr, pKr, sajand, aastatuhat, ajatelg, Rooma number, araabia number. Suulised, esemelised, kirjalikud ja audiovisuaalsed allikad; muuseum, arhiiv, kroonika, legend, arheoloogia, muistis.</p>
Elu muinasajal	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ja Eesti ajaloos ning isiklikus elus; 2) teab kodukohaga ja Eestiga seotud muinasaja asulaid ning kirjeldab selle/nende tekkimise ja kujunemise põhjuseid; 3) kirjeldab muinasaja inimese eluolu ja selgitab inimese sotsiaalse rolli kujunemist ühiskonnas; 4) nimetab mõnda avastust /leiutist ja selgitab selle/nende tähtsust; 5) kirjeldab ajaloosündmuse näitel põhjuse ja tagajärje seost ja iseloomustab allikatüüpide eripära, hinnates nende usaldusväärsust; 6) teab muistse vabadusvõitluse põhjuseid ja tagajärge; 7) teab, kes oli Läti Henrik ja Lembitu ning miks nad on ajaloos olulised; 8) selgitab, miks on Henriku Liivimaa kroonika tähtis ajalooallikas. <p>Õppesisu Kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, korilus, küttimine, kodukohaga seotud muinasaja asustus, muinaslinnus. muistne vabadusvõitlus, Läti Henrik, Liivimaa kroonika, maakond, ristiusk, Lembitu.</p>
Elu keskaja	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab, et inimeste arusaam maailmast sõltub ajaloolisest kontekstist ja inimese sotsiaalsest rollist ühiskonnas; 2) teab ja selgitab, mis roll oli kirikul keskaja ühiskonnas ja kultuuriloos; 3) toob näiteid oma kodukoha ja/või Eesti ajaloomälestistest ja selgitab nende olulisust;

		<p>4) kirjeldab joonise abil ajaloolist asulat, toob näiteid, kuidas ühiskonna ja elukeskkonna areng mõjutavad inimeste igapäevaelu.</p> <p>Õppesisu Ristiusk, kirik, (katoliku kirik, paavst), klooster. Elu keskajal linnas ja maal, raad, tsunft, raekoda, Hansa Liit, gild, linnaõigus, linnused.</p>
Eesti sajandi perioodil	16.-18. sõdade	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ja Eesti ajaloos; 2) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos, toob näiteid inimtegevuse ja looduskeskkonna vastastikusest mõjust minevikus; 3) mõistab ajaloosündmuste ajalist järgnevust; 4) kirjeldab ajaloosündmuse näitel põhjuse ja tagajärje seost; 5) nimetab ajalooliseid isikuid ja miks nad on ajaloos olulised. <p>Õppesisu Liivi sõda, Ivan IV (Balthasar Russow, Liivimaa kroonika) Põhjasõda, Karl XII, Peeter I</p>
Eluolu uusajal		<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toob näiteid, kuidas ühiskonna ja elukeskkonna areng mõjutavad inimeste igapäevaelu; 2) kirjeldab inimeste eluolu minevikus; 3) teab ja esitleb lugusid oma kodukoha minevikust; 4) leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid; 5) kasutab narratiivi loomisel ajaloomõisteid asjakohases kontekstis <p>Õppesisu Rehielamu ja mõis, toidulaud, rõivad ja rahvatraditsioonid, pärisorjus. Tartu Ülikool, talurahvaharidus ja Bengt Gottfried Forselius</p>
Rahvuslik ärkamisaeg		<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos; 2) teab, kes olid Johann Voldemar Jannsen, Lydia Koidula, Carl Robert Jakobson, Jakob Hurt ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos; 3) kirjeldab tähtsamaid ärkamisaja sündmusi; 4) nimetab mõnda kodukohaga seotud isikut ja/või sündmust ja/või ajaloomälestist. <p>Õppesisu Rahvuslik ärkamisaeg, Jannsen, Koidula, Jakobson, Hurt, laulu- ja mänguseltsid, I üldlaulupidu</p>

<p>Eesti iseseisvumine. Eesti Vabariik</p>	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nimetab Eesti iseseisvumisega seotud sündmusi ja isikuid; 2) kirjeldab Eesti iseseisvumise näitel põhjuse ja tagajärje seost; 3) teab, kes olid Konstantin Päts, Konstantin Konik ja Jüri Vilms ja põhjendab nende olulisust; 4) teab, millal ja kus kuulutati välja Eesti Vabariik 5) toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ja Eesti ajaloos; 6) kirjeldab ajaloosündmuse näitel põhjuse ja tagajärje seost; 7) toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ja Eesti ajaloos. <p>Õppesisu Päästekomitee: Päts, Konik, Vilms, iseseisvusmanifest, iseseisvuse väljakuulutamine. Vabadussõda (1918-1920), Johan Laidoner, Võnnu lahing - võidupüha, Poska, Tartu rahu. Eesti aeg kahe maailmasõja vahel: Maaseadus, Eesti kroon, üldine eluolu ja kultuur.</p>
<p>Eesti ja Teine maailmasõda</p>	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ja Eesti ajaloos ning isiklikus elus; 2) kirjeldab ajaloosündmuse näitel põhjuse ja tagajärje seost; 3) toob näiteid, kuidas Teine maailmasõda mõjutas elu Eestis; 4) teab, kes olid Jossif Stalin ja Adolf Hitler ning selgitab nende mõju Eesti ajaloole; 5) toob näiteid oma perekonnaloost. <p>Õppesisu Stalin, Hitler, MRP, Nõukogude okupatsioon, küüditamine, Saksa okupatsioon, holokaust, suur põgenemine</p>
<p>Nõukogude Eesti</p>	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toob näiteid sündmustest ja protsessidest Eesti ajaloos ja isiklikus elus; 2) toob näiteid ajaloomälestisest ja selgitab, miks need on kultuuriloos olulised; 3) iseloomustab erinevatest valdkondadest ENSV eluolu; 4) toob näiteid ja teab mõnda lugu oma perekonnaloost ENSV ajal; 5) teab ja tunneb kodukohaga seotud paiku, isikuid. <p>Õppesisu metsavendlus, kolhoos, eluolu ENSV-s</p>
<p>Taasiseseisvunud Eesti</p>	<p>Õpitulemused Õpilane</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust; 2) toob näiteid inimtegevuse ja looduskeskkonna vastastikusest mõjust minevikus; 3) teab, kes oli Lennart Meri selgitab tema olulisust; 4) teab, mis põhjustel sai Eesti iseseisvuse taastamine võimalikuks; 5) oskab nimetada mõnda iseseisvumise taastamisega seotud sündmust; teab mõnda perekonnalugu. <p>Õppesisu Laulev revolutsioon, Balti kett, Lennart, Meri, fosforiidisõda Eesti tänapäeval. Euroopa Liit. NATO</p>
6. klass	
Muinaeaeg	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab, et ajaloo periodiseerimine on kokkuleppeline, nimetab ajalooperioode ja sündmusi, mis on aluseks ajaloo periodiseerimisele, põhjendab oma valikut; 2) kasutab ajaarvamisega seotud mõisteid asjakohaselt 3) toob näiteid, kuidas ühiskonna ja elukeskkonna areng mõjutavad inimeste igapäevaelu; 4) kasutab narratiivi loomisel ajaloomõisteid asjakohases kontekstis; 5) teab mõnda inimeste ajaloolist asulat, kirjeldab selle tekkimise ja kujunemise põhjusi; 6) teab ja esitleb lugusid oma kodukoha minevikust <p>Õppesisu Esiaeg ehk muinaeaeg, vanaaeg, keskaeg, uusaeg, lähiajalugu, eKr, pKr, sajand, aastatuhat, kümnend, araabia number, Rooma number, ajalooallikad, arheoloogia. Inimese kujunemine, kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, sugukond, küttimine ja korilus. Eesti muinaeaeg: Pulli, Kunda Lammasmägi, alepõld, kindlustatud asula, kalmed</p>
Vanad Idamaad	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toob näiteid inimtegevuse ja looduskeskkonna vastastikusest mõjust minevikus; 2) nimetab teaduse ja tehnika arengut mõjutanud tähtsamaid avastusi ja leiutisi ning selgitab nende tähtsust; 3) toob näiteid, kuidas ühiskonna ja elukeskkonna areng mõjutavad inimeste igapäevaelu; 4) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos; 5) kasutab narratiivi loomisel ajaloomõisteid asjakohases kontekstis; 6) toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ajaloos

	<p>7) teab, et inimeste arusaam maailmast sõltub ajaloolisest kontekstist ja inimese sotsiaalsest rollist ühiskonnas</p> <p>Õppesisu Mesopotaamia: Sumerid, linnriik, Babüloonia, Hammurapi, seaduste kogu, kiilkiri, savitahvel, tsikuraat, Ištar, Marduk, potikeder ja ratas, Gilgameš Egiptus: vaarao, preestrid, templid, ametnikud, orjad, hieroglüüfid, papüürus, palsameerimine, muumia, sarkofaag, püramiidid, kalender, aritmeetika ja geomeetria Vahemere idaranniku kõrgkultuurid: Foiniikia, Iisraeli ja Juuda riik. Vana-India: Indus, Ganges, kastisüsteem, usulised tõekspidamised, budism, kunst, kirjandus, arvutussüsteem, male Vana-Hiina: Huang He, Jangtse, keisriigi algus, Hiina müür, Suur Siiditee, kompass, paber, Konfutsius</p>
Vana-Kreeka	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kasutab narratiivi loomisel ajaloomõisteid asjakohases konteksti; 2) toob näiteid sündmustest ja protsessides maailma ajaloos; 3) teab näiteid erinevatest ühiskonnaelu vormidest antiikajal ja kirjeldab nende erisusi; 4) kirjeldab joonise abil ajaloolist asulat; 5) toob näiteid ajaloomälestistest ja selgitab, miks need on kultuuriloos olulised; 6) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos; 7) teab, et inimeste arusaam maailmast sõltub ajaloolisest kontekstist ; 8) iseloomustab erinevate allikatüüpide eripära, hinnates nende usaldusväärsust; 9) teab näiteid erinevatest ühiskonnaelu vormidest antiikajal ja kirjeldab nende erisusi; 10) teab, et ajaloo periodiseerimine on kokkuleppeline, nimetab ajalooperioode ja sündmusi, mis on aluseks ajaloo periodiseerimisele 11) paigutab ajateljele ajaloosündmusi ja -perioode, kasutades õigesti ajaühikuid; lahendab ajatelje abil ülesandeid. <p>Õppesisu Kreeta-Mükeene kultuur. Kreeka linnriigid. Vana-Kreeka kultuur ja teadus. Hellenism.</p>
Vana-Rooma	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toob näiteid sündmustest ja protsessides maailma ajaloos; 2) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos; 3) kasutab narratiivi loomisel ajaloomõisteid asjakohases kontekstis;

	<ol style="list-style-type: none"> 4) paigutab ajatelejele ajaloosündmusi, kasutades õigesti ajaühikuid, lahendab ajateleje abil ülesandeid; 5) kirjeldab ajaloosündmuse näitel põhjuse ja tagajärje seost; 6) teab, et inimeste arusaam maailmast sõltub ajaloolisest kontekstist ja inimese sotsiaalsest rollist ühiskonnas; 7) toob näiteid, kuidas ühiskonna ja elukeskkonna areng mõjutavad inimeste igapäevaelu; 8) toob näiteid ajaloomälestistest ja selgitab, miks need on kultuuriloos olulised; 9) toob näiteid inimtegevuse ja looduskeskkonna vastastikusest mõjust minevikus; 10) toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ajaloos; 11) teab, et ajaloo periodiseerimine on kokkuleppeline, nimetab ajalooperioode ja sündmusi, mis on aluseks ajaloo periodiseerimisele; 12) paigutab ajateljele ajaloosündmusi ja -perioode, kasutades õigesti ajaühikuid; lahendab ajatelje abil ülesandeid <p>Õppesisu Rooma riigi tekkimine. Rooma vabariik. Kultuur ja religioon Vanas-Roomas. Rooma keisririik.</p>
--	--

III kooliaste

III kooliastmes käsitletakse valitud näiteid keskajast, uusajast ja olulisemaid suundumusi lähiajaloo.

7. klass	
Keskaeg varauusaeg	ja Õpitulemused Õpilane <ol style="list-style-type: none"> 1) iseloomustab põhitunnuste kaudu keskaega; 2) toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid; 3) toob näiteid rahvastikurännetest, selgitades nende põhjusi ja tagajärgi; 4) kirjeldab, kuidas on erineval ajal maailmas korraldatud inimeste heaolu, tuues näiteid tervishoiu, igapäevaelu ja turvalisuse korraldusest; 5) teeb allikate põhjal järeldusi, hinnates väiteid, taotlusi ja veendumusi ajaloolises kontekstis; 6) toob näiteid erinevate ajastute kultuuripärandist; 7) märkab Eesti ja maailma kultuuri seoseid ja vastastikust mõju; 8) analüüsib Euroopa riikide arengut ajaloos mõne riigi näitel; 9) loetleb inimkeskse ja teadusliku maailmapildi kujunemise põhjuseid, toob näiteid selle tunnusjoontest, suuna esindajatest erinevatel ajastutel ning ühiskonnas toimunud muutustest;

	<p>10) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile, mõistab inimkonna eetilisi valikuid ja vastutust ühiskonna ees seoses teaduse ja tehnika arenguga;</p> <p>11) toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid;</p> <p>12) selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu;</p> <p>13) analüüsib allikate usaldusväärsust eri aspekte hinnates, teab, et allika sõnum sõltub autori positsioonist;</p> <p>14) arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda.</p> <p>Õppesisu Maailm keskajal 476–1492. Keskaja mõiste, üldisloomustus ja perioodiseerimine. Seisused, läänikord ja eluolu. Ristiusk, kirik ja kultuur. Euroopa riigid varakeskajal. Linnad ja linnaelu. Euroopa riigid kõrgkeskajal. Keskaegse Euroopa naabrid: araablased, Bütsants, viikingid, Vana-Vene riik . Ristisõjad. Haridus, ülikoolid ja teadus. Eesti keskaeg</p>
<p>Maailm varauusajal 1492–1600</p>	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) selgitab Ameerika Ühendriikide kujunemislugu; 2) toob näiteid kolonialismi majanduslikest, poliitilistest ja eelistest aspektidest, annab kolonialismile hinnangu erinevast perspektiivist; 3) toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide või revolutsiooni teel ja analüüsib nende protsesside erinevusi; 4) analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid minevikus ja tänapäeval isikute näitel; 5) loetleb inimkeskse ja teadusliku maailmapildi kujunemise põhjuseid, toob näiteid selle tunnusjoontest, suuna esindajatest erinevatel ajastutel ning ühiskonnas toimunud muutustest; 6) selgitab ja toob näiteid, kuidas inimesed on erinevatel ajastutel loodusesse suhtunud. <p>Õppesisu Maadeavastused. Reformatsioon ja vastureformatsioon. Renessanss ja humanism</p>
8. klass	
<p>Maailm 1600–1815</p>	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) iseloomustab põhitunnuste kaudu uusaega; 2) toob allikate abil esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid; 3) analüüsib allikate usaldusväärsust eri aspekte hinnates, teab, et allika sõnum sõltub autori positsioonist;

	<ol style="list-style-type: none"> 4) analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid minevikus ja tänapäeval isikute näitel; 5) kujundab oma poliitilise eelistuse ja põhjendab seda; 6) loetleb inimkeskse ja teadusliku maailmapildi kujunemise põhjuseid, toob näiteid selle tunnusjoontest, suuna esindajatest erinevatel ajastutel ning ühiskonnas toimunud muutustest; 7) selgitab Ameerika Ühendriikide kujunemislugu 17.-18. sajandil; 8) teab demokraatiale iseloomulikke jooni selle kujunemise ajal ja tänapäeval ja toob näiteid demokraatia arengust antiikajast tänapäevani; 9) toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide või revolutsiooni teel ja analüüsib nende protsesside erinevusi; 10) tunneb ära äärmusluse ja populismi tunnused minevikus ja tänapäeval; 11) selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu; 12) märkab kodukoha kultuuripärandit ja teab selle kujunemislugu, mõistab, et kultuuripärandi tähendus võib ajas muutuda; 13) nimetab erinevate kunstistiilide olulisemaid tunnuseid ja tunneb väliste tunnuste järgi ära erinevate kunstistiilide arhitektuurinäiteid (barokkstiili, klassitsism, rokokoo); 14) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile, mõistab inimkonna eetilisi valikuid ja vastutust ühiskonna ees seoses teaduse ja tehnika arenguga; <p>Õppesisu Uusaja mõiste, üldisloomustus, periodiseering. Ühiskond varauusajal. Ususõjad. Prantsusmaa, Inglismaa, Saksamaa sisepoliitika varauusajal. Absolutism ja valgustus. Ameerika iseseisvumine. Prantsuse revolutsioon ja Napoleon. Eesti Rootsi ja Vene riigi koosseisus. Kunst, kultuur ja teadus varauusajal</p>
Maailm 1815–1918	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analüüsib Euroopa riikide arengut ajaloos mõne riigi näitel; 2) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile, mõistab inimkonna eetilisi valikuid ja vastutust ühiskonna ees seoses teaduse ja tehnika arenguga; 3) selgitab ja toob näiteid, kuidas inimesed on erinevatel ajastutel loodusesse suhtunud; 4) iseloomustab erinevaid poliitilisi õpetusi ja nende peamisi toetusgruppe ühiskonnas, analüüsib, mis on iseloomulik konservatismile, liberalismile ja sotsiaaldemokraatiale, rahvuslusele tänapäeval;

	<ol style="list-style-type: none"> 5) arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda; 6) toob näiteid kolonialismi majanduslikest, poliitilistest ja eetilistest aspektidest, annab kolonialismile hinnangu erinevast perspektiivist; 7) selgitab, kuidas tootmine, tarbimine ja inimeste elatustase on seotud loodusressursside kasutamisega; 8) analüüsib Eesti omariikluse kujunemist ja arengut Euroopa sündmuste kontekstis; 9) toob näiteid uusaja kultuuripärandist; 10) märkab kodukoha kultuuripärandit ja teab selle kujunemislugu, mõistab, et kultuuripärandi tähendus võib ajas muutuda; 11) märkab Eesti ja maailma kultuuri seoseid ja vastastikust mõju; 12) toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid; 13) arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle; 14) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile; 15) toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide ja revolutsiooni teel, analüüsib nende protsesside erinevusi; 16) teab, kuidas meditsiin on ajas arenenud ja mis võtteid on kasutatud haiguste ja epideemiatega võitlemisel. <p>Õppesisu Viini kongress ja Euroopa uusajal. Tööstusrevolutsioon ja industrialiseerimine. Poliitilised õpetused. Euroopa rahvaste kevad (1848. aasta revolutsioonid). Kolonialism ja imperialismi kujunemine. Venemaa ja Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi algul. Esimene maailmasõda. Eesti iseseisvumine. Teadus, tehnika ja kultuur 19. sajandil ja 20. sajandi algul</p>
9. klass	
Maailm kahe maailmasõja vahel 1918–1939	Õpitulemused Õpilane <ol style="list-style-type: none"> 1) selgitab näidete toel Euroopa suurriikide ja Ameerika Ühendriikide tähtsust lähiajaloo; 2) teeb allikate põhjal järeldusi, hinnates väiteid, taotlusi ja veendumusi ajaloolises kontekstis; 3) arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda; 4) toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid; 5) toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide või revolutsiooni teel ja analüüsib nende protsesside erinevusi; 6) analüüsib Eesti omariikluse kujunemist ja arengut Euroopa sündmuste kontekstis;

	<ol style="list-style-type: none"> 7) iseloomustab erinevaid poliitilisi õpetusi ja nende peamisi toetusgruppe ühiskonnas; 8) analüüsib, mis on iseloomulik konservatismile, liberalismile ja sotsiaaldemokraatiale tänapäeval 9) kujundab oma poliitilise eelistuse ja põhjendab seda; 10) tunneb ära äärmusluse ja populismi tunnused minevikus ja tänapäeval 11) teab demokraatiale iseloomulikke jooni selle kujunemise ajal ja tänapäeval ja toob näiteid; 12) demokraatia arengust antiikajast tänapäevani; 13) toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide teel ja analüüsib nende mõju; 14) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ning negatiivset mõju ühiskonnale; 15) selgitab, kuidas tootmine, tarbimine ja inimeste elatustase on seotud loodusressursside kasutamisega; 16) teab, kuidas meditsiin on ajas arenenud ja mis võtteid on kasutatud haiguste ja epideemiatega võitlemisel; 17) toob näiteid erinevate ajastute kultuurist; 18) mõistab inimkonna eetilisi valikuid ja vastutust ühiskonna ees seoses teaduse ja tehnika arenguga; 19) märkab Eesti ja maailma kultuuri seoseid ja vastastikust mõju; 20) märkab kodukoha kultuuripärandit ja teab selle kujunemislugu, mõistab, et kultuuripärandi tähendus võib ajas muutuda. <p>Õppesisu Esimese maailmasõja tagajärjed. Eesti Vabadussõda. Demokraatia ja diktatuurid 1920.-1930. aastatel. Demokraatlik ja autoritaarne Eesti. Majandus maailmas ja Eestis kahe maailmasõja vahel. Kultuur kahe maailmasõja vahel maailmas ja Eestis</p>
Teine maailmasõda 1939–1945	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid; 2) arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda; 3) analüüsib Euroopa riikide arengut ajaloos mõne riigi näitel; 4) toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid; 5) toob näiteid rahvastikurännetest, selgitades nende põhjusi ja tagajärgi; 6) analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid minevikus ja tänapäeval isikute näitel;

	<p>7) analüüsib allikate usaldusväärsust eri aspekte hinnates, teab, et allika sõnum sõltub autori positsioonist.</p> <p>Õppesisu Rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel. Teine maailmasõda. Eesti Teises maailmasõjas</p>
<p>Maailm pärast Teist maailmasõda</p>	<p>Õpitulemused Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab omaseisukoha ning põhjendab seda; 2) selgitab näidete toel Euroopa suurriikide ja Ameerika Ühendriikide tähtsust lähiajaloo; 3) analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid minevikus ja tänapäeval isikute näitel; 4) analüüsib allikate usaldusväärsust eri aspekte hinnates, teab, et allika sõnum sõltub autori positsioonist; 5) iseloomustab põhitunnuste kaudu erinevaid ajalooperioode; 6) kirjeldab, kuidas on erineval ajal maailmas korraldatud inimeste heaolu, tuues näiteid hariduse, tervishoiu, igapäevaelu ja turvalisuse korraldusest; 7) märkab kodukoha kultuuripärandit ja teab selle kujunemislugu, mõistab, et kultuuripärandi tähendus võib ajas muutuda; 8) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile,; 9) mõistab inimkonna eetilisi valikuid ja vastutust ühiskonna ees seoses teaduse ja tehnika arenguga; 10) toob näiteid erinevate ajastute kultuuripärandist; 11) teeb allikate põhjal järeldusi, hinnates väiteid, taotlusi ja veendumusi ajaloolises kontekstis; 12) selgitab, kuidas igal inimesel on võimalik olla traditsioonide hoidmise kaudu kultuuripärandi kandja; 13) selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu; 14) iseloomustab nüüdisaja demokraatlikku ühiskonda mõne riigi näitel; 15) selgitab, kuidas tootmine, tarbimine ja inimeste elatustase on seotud loodusressursside kasutamisega; 16) märkab Eesti ja maailma kultuuri seoseid ja vastastikust mõju; 17) mõistab inimkonna eetilisi valikuid ja vastutust ühiskonna ees seoses teaduse ja tehnika arenguga <p>Õppesisu Külm sõda. Demokraatlik maailm pärast Teist maailmasõda. Kommunistlikud riigid ja Eesti NSV. Kultuur ja eluolu 20. sajandi teises</p>

	pooles maailmas ja Eesti NSV-s. Eesti iseseisvuse taastamine. Maailm 1990. aastatest alates
--	---